

Laiškas apie laisvę

„Tame, kas žmogiška, – sakydavo šv. Josemaria, – kaip palikimą noriu perduoti jums meilę laisvei ir gerą nuotaiką.“ Prelatas savo 2018 m. sausio 9 d. laiške kviečia apmąstyti laisvę, kaip didelę Dievo dovaną.

2018-02-26

Mylimiausieji, tesaugo Jėzus mano dukteris ir sūnus!

1. Pastaraisiais mėnesiais, sekdamas Generalinio kongreso pasiūlyta

kryptimi, dažnai kalbėjau apie laisvę. Rašydamas šiuos žodžius norėčiau priminti kelis šios didžios Dievo dovanos aspektus, sekdamas šv. Josemaria, kuris gyveno įsimylėjęs laisvę, mokymu. „**Nepailsiu kartojęs, mano vaikai**, – kartą rašė, – **kad vienas iš aiškiausių Opus Dei dvasios bruožų yra meilė laisvei ir supratingumui**“^[1]. Vis iš naujo skaitydami ir apmąstydami jo žodžius giliai dėkokime Dievui. Tuo pačiu, visi stenkimės suprasti, kaip, su Dievo malone, galime juos vis geriau pritaikyti savo gyvenime. Taip geriau pasiruošime padėti daugeliui sielų pasiekti „Dievo vaikų garbės laisvę“ (Rom 8, 21).

Laisvės troškimas, jos asmeninis ir visuomeninis siekis, yra teigiamas mūsų laiko ženklas. Priimti kiekvienos moters ir kiekvieno vyro laisvę reiškia pripažinti, kad jie yra asmenys – savęs šeimininkai, atsakingi už savo veiksmus, gebantys

kreipti savąją būtį. Nors vien laisvės ir ne visuomet pakankama, kad asmuo atskleistų savo geriausiąją pusę, niekada neperdėsime jos svarbos, nes be laisvės negalėtume mylėti.

Vis dėlto, skaudu, kad taip paplitęs nesupratimas, kas iš tiesų yra laisvė. Dažnas siekia įsivaizduojamos beribės laisvės, neva galutinio progreso taško, tačiau neretai tenka apgailestauti, kad tokie siekiai veda prie įvairių priespaudos ir tariamos laisvės formų, kurios iš tiesų yra vergovės grandinės. Tokia laisvė anksčiau ar vėliau pasirodo esanti tuščia. „Kai kurie manosi esą laisvi, – rašo Popiežius, – nutoldami nuo Dievo, nepastebėdami, kad lieka egzistenciniais našlaičiais, be pastogės, be namų, kur visados galėtų sugrįžti. Nustoję būti piligrimais, tampa klajokliais“[2].

Pašaukti laisvei

2. Esame „pašaukti laisvei“ (Gal 5, 13). Pati Kūrinių yra dieviškosios laisvės apraiška. Pradžios knygos puslapiai padeda įžvelgti kūrybišką Dievo meilę, Jo džiaugsmą perteikiant pasauliui gerį, grožį (plg. Pr 1, 31), o žmogui – jo laisvę (Pr 1, 26–29). Pašaukdamas kiekvieną iš mūsų būčiai, Dievas įgalino mus rinktis ir norėti gėrio, meile atsiliepti į Jo Meilę. Vis dėlto, mūsų, kaip kūrinių, ribotumas pasireiškia galimybe atsiskirti nuo Dievo. **„Tai dieviškosios Išminties slėpinys, kad sukurdamas žmogų pagal savo paveikslą ir panašumą (plg. Pr 1, 26), panoro imtis stulbinančios žmogaus laisvės rizikos“**[3].

Ši rizika, jau pačioje istorijos aušroje, privedė prie Dievo Meilės atmetimo pirmąja nuodėme. Susilpnėjo žmogaus laisvė rinktis gerį, valia iš dalies palinko prie nuodėmės. Asmeninės nuodėmės dar labiau

silpnina laisvę ir dėl to nuodėmė visada susijusi, labiau ar mažiau, su vergija (plg. Rom 6, 17–20). Be abejonės, „žmogus visada lieka laisvas“ [4]. Nors „jo laisvė visada trapi“ [5], ji tebėra esminis kiekvieno žmogaus gėris, kurį būtina saugoti. Dievas yra pirmasis, kuris gerbia ir myli mūsų laisvę, nes „**nori ne vergų, o vaikų**“ [6].

3. „Kur buvo pilna nuodėmės, ten dar apstesnė tapo malonė“ (Rom 5, 20). Malonė mums dovanoja naują ir kilnesnę laisvę, kuriai „Kristus mus išvadavo“ (Gal 5, 1). Viešpats mus išvaduoja iš nuodėmės savo žodžiais ir darbais: visi jie pasižymi atperkančiu veiksmingumu. Todėl „**visose mūsų katalikiško tikėjimo paslapyse skamba šis himnas laisvei**“ [7]. Dažnai jums primenu būtinybę statyti Jėzų Kristų į mūsų gyvenimo centrą. Kad atrastume giliausią laisvės prasmę, turime žvelgti į Jį. Mus stebina laisvė Dievo,

kuris iš grynios meilės nusprendžia nusižeminti prisiimdamas kūną, tokį kaip mūsų. Tai laisvė, kuri atsiskleidžia per Jo žingsnius žeme link Kryžiaus aukos: „Aš guldau savo gyvybę, kad ir vėl ją pasiimčiau. Niekas neatima jos iš manęs, bet aš pats ją laisvai atiduodu“ (Jn 10, 17–18). Žmonijos istorijoje nėra buvę kito veiksmo, tokio giliai laisvo, koks buvo Viešpaties atsidavimas ant Kryžiaus: Jis „**atsiduoda mirčiai visiškai laisva valia – iš Meilės**“[8].

Šv. Jono evangelija atpasakoja Viešpaties pokalbį su keliais, kurie Juo patikėjo. Labai įtaigiai nuskamba šie Jėzaus žodžiai, pažadas: „*Veritas liberabit vos, tiesa padarys jus laisvus*“ (Jn 8, 32). „**Kokia yra toji tiesa**“, – klausė šv. Josemaria, – „**kuri visą mūsų gyvenimą ženklina laisvės kelio pradžia ir pabaiga? Aš jums trumpai ją nusakysiu, su džiaugsmu ir tikrumu, kurį teikia ryšys tarp Dievo ir Jo kūrinų: mes**

– Dievo rankų kūriniai, mes – Švenčiausiosios Trejybės meilės objektas, mes – tokio Tėvo vaikai! Prašau savo Viešpatį, kad padėtų tai įsisąmoninti ir diena iš dienos tuo gėrėtis: taip elgsimės kaip laisvi žmonės“[9].

4. Per dieviškąją įvaikystę mūsų laisvė gali skleistis su visa Dievo jai suteikta jėga. Esame laisvi ne atsiskirdami nuo Tėvo namų, o priimdami savo, kaip vaikų, tapatybę. „**Tas, kuris nežino esąs Dievo vaikas, nepažįsta asmeniškiausios tiesos apie save“**[10] – gyvena nusigręžęs nuo savęs paties, nesantaikoje su pačiu savimi. Kaip išlaisvina žinojimas, kad Dievas mus myli; koks išvaduojantis Dievo atleidimas, leidžiantis mums sugrįžti į save pačius ir į savo tikruosius namus (plg. Lk 15, 17–24). Pagaliau, patiriame šį išsilaisvinimą, kai atleidžiame kitiems.

Tikėjimas Dievo meile kiekvienai ir kiekvienam (plg. 1 Jn 4, 16) skatina mus atsiliepti meile. Galime mylėti, nes Jis mus pirmas pamilo (plg. 1 Jn 4, 10). Žinojimas, kad begalinė Dievo meilė randama ne tik mūsų būties ištakose, bet ir kiekvienoje akimirkoje, – nes Jis artimesnis mums už mus pačius[11] – teikia tvirtumo. Žinojimas, kad Dievas laukia mūsų kiekviename žmoguje (plg. Mt 25, 40), ir kad nori tapti jų gyvenimo dalimi per mus, skatina dosniai dalintis tuo, ką patys esame gavę. Per savo gyvenimą, mano dukterys ir sūnūs, esame patyrę ir patiriame daug meilės. Mylėti Dievą ir kitus yra pati tikriausia laisvės išraiška. Meilė *įprasmina* laisvę, ją atperka – veda prie jos kilmės ir pašaukimo, Dievo Meilės. „**Laisvė igyja tikrąją prasmę, kai ja naudojamas atperkančios tiesos labui, kai ji pasitelkiama ieškant begalinės vienintelio Dievo meilės,**

kuri mus išlaisvina iš visokios vergovės“[12].

Todėl dieviškosios įvaikystės suvokimas teikia didelę vidinę laisvę, gilų džiaugsmą ir giedrą vilties kupiną optimizmą: *spe gaudentes* (Rom 12, 22). Žinojimas, kad esame Dievo vaikai skatina mylėti pasaulį, kuri mūsų Tėvo Dievo rankos sukūrė gerą, ir priimti gyvenimą aiškiai suvokiant, kad įmanoma daryti gera, įveikti bloga ir vesti pasaulį prie Dievo. Popiežius Pranciškus, kontempliuodamas Mūsų Motiną, tai išreiškė šiais žodžiais: „Iš Marijos, malonės pilnosios, išmokstame, kad krikščioniškoji laisvė yra daugiau nei tiesiog išvadavimas iš nuodėmės. Tai laisvė, kuri įgalina žvelgti į žemiškąją tikrovę naujoje dvasinėje šviesoje, teikia laisvę mylėti Dievą ir brolius tyra širdimi bei gyventi džiaugsminga Kristaus karalystės atėjimo viltimi“[13].

Dvasios laisvė

5. Veikti laisvai, nejaučiant jokios prievartos, yra asmens orumo ir, juo labiau, Dievo vaikų ir dukrų orumo dalis. Be to, būtina „stiprinti meilę laisvei, kuri nėra savivališka, bet tampa tikrai žmogiška, pripažindama už save pirmesnę gėrį“[\[14\]](#) – laisvei, sutaisytai su Dievu.

Todėl norėčiau aptarti, kokia svarbi yra dvasios laisvė. Kalbu ne apie dviprasmiškas asociacijas, su kuriomis kartais siejamas šis pasakymas: neva tai reiškia pataikauti saviems kaprizams ir priešinantį kiekvienai normai. Iš tiesų, kiekvieno asmens laisvę natūraliai riboja prigimtinės pareigos ir prisiimti įsipareigojimai (šeimyniniai, profesiniai, pilietiniai ir t. t.). Vis dėlto, visame kame galime veikti laisvai, jei tai darome iš meilės: „*Dilige et quod vis fac* – mylėk ir daryk, ką nori“[\[15\]](#). Tikroji dvasios

laisvė yra gebėjimas ir nuolatinis nusistatymas veikti iš meilės, ypač, ištvermė tame, ko kiekvieną akimirką Dievas prašo iš kiekvieno.

„Ar myli mane?“ (Jn 21, 17).

Krikščioniškas gyvenimas yra laisvas, kupinas iniciatyvos ir atvirumo atsakas į šį Viešpaties klausimą. Todėl **„nėra nieko klaidingesnio, kaip laisvę priešpastatyti pasiaukojimui, nes pasiaukojimas yra laisvės padarinys. Pagalvokite: motina aukojasi dėl savo vaikų, nes ji pasirinko tokią dalį; ir nuo meilės priklausys jos laisvės išraiška. Kuo ši meilė didesnė, tuo laisvė bus vaisingesnė; jos vaikų laimė gimsta iš šios palaimintos laisvės, kuri išreiškiama pasiaukojant ir iš pasiaukojimo kilo, o tai ir yra laisvė“**[16].

Šiame kontekste paaiškėja, kad puoselėti kiekvieno asmens laisvę

nereiškia atsisakyti reiklumo. Kuo laisvesni esame, tuo labiau gebame mylėti. O meilė reikli: „visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi, visa ištveria“ (1 Kor 13, 7). Iš kitos pusės, augti meilėje yra augti laisvėje, būti laisvesniu. Šv. Tomo Akviniečio žodžiais: „*Quanto aliquis plus habet de caritate, plus habet de libertate*“[17]. Kuo gilesnė mūsų meilė, tuo laisvesni esame. Be to, veikiamo su dvasios laisve ir tada, kai nejaučiame potraukio ko nors imtis arba kai mums ypač sunku, jeigu veikiamo iš meilės, taigi, ne dėl to, kad mums patinka, o todėl, kad norime. „***Turime jaustis Dievo vaikais ir gyventi su troškimu įgyvendinti mūsų Tėvo valią. Įgyvendinti darbus pagal Dievo norą, nes to norime, – tai pati antgamtiškiausia priežastis***“[18].

6. Taip pat ir džiaugsmas yra dvasios laisvės apraiška. „***Tame, kas žmogiška***, – mums sako šv.

Josemaria, – ***kaip palikimą noriu perduoti jums meilę laisvei ir gerą nuotaiką***“[19]. Tai dvi iš pažiūros labai skirtingos, tačiau susijusios tikrovės, nes žinojimas, kad esame laisvi mylėti yra džiaugsmo ir kartu geros nuotaikos šaltinis. Pastaroji yra daugiau nei įgimta savybė; tai žvilgsnis į pasaulį, įgalinantis matyti teigiamą, o kartais ir linksmąją, dalykų ir situacijų pusę. Kaip sako Popiežius Pranciškus, Jis „yra džiaugsmo autorius, džiaugsmo Sutvėrėjas. O šis džiaugsmas Dvasioje mums teikia tikrą krikščionišką laisvę. Mes, krikščionys, be džiaugsmo nesame laisvi, virstame savo liūdesio vergais“[20].

Šis džiaugsmas turėtų pripildyti visą mūsų gyvenimą. Dievas nori, kad būtume laimingi. Kalbėdamas apaštalams, Jėzus kreipiasi ir į mus: „kad jumyse būtų manasis džiaugsmas ir kad jūsų džiaugsmui

nieko netrūktų“ (Jn 15, 11). Todėl galime su džiaugsmu vykdyti ir tas pareigas, kurios gali būti nemalonios.

Kaip mums sakė šv. Josemaria,

„neleistina galvoti, kad su džiaugsmu įmanoma dirbti tik tą darbą, kuris mums patinka“[21].

Galima su džiaugsmu, išvengiant prasto nusiteikimo dirbti ir tada, kai sunku, jeigu veikiame iš meilės, su meile, ir, būtent dėl to, laisvai. Balsiai

melsdamasis 1963 m. balandžio 28 d., šv. Josemaria taip kalbėjo apie įkvėpimus, kuriuos patyrė tolimais

1931 m. **„Viešpatie, tavo dėka supratau, kad patirti Kryžių, tai patirti laimę, džiaugsmą. O to**

priežastis – matau taip aiškiai, kaip niekada – yra ši: patirti

Kryžių, tai susitapatinti su Kristumi, būti Kristumi ir, dėl to, Dievo vaiku“[22].

7. Dieviškasis įstatymas, ir visa, kas yra Dievo valia kiekvienam, nėra priespaudos įstatymas; priešingai,

kaip ir pati Evangelija, tai *lex perfecta libertatis* (plg. Jk 1, 25): tobulas laisvės įstatymas, nes visas jis sutraukiamas į meilės įsakymą; tai ne tik iš išorės duotas priesakas mylėti, tačiau ir vidinė malonė, suteikianti jėgų mylėti. „*Pondus meum amor meus*“, mano meilė yra mano našta, sakydavo šv. Augustinas[23], pabrėždamas ne akivaizdų faktą, kad kartais mylėti gali būti sunku, o kad būtent meilė, kurią nešiojame savo širdyje, mus valdo, kreipia į visas puses. „*Eo feror, quocumque feror*“, ten, kur einu, ji mane veda[24]. Visi sau galime užduoti klausimą: kas yra toji meilė, kuri mane visur veda?

Tas, kas užleidžia Dievo meilei savąją širdį, pats patiria, kad „***laisvė ir pasiaukojimas neprieštarauja vienas kitam; jie vienas kitą papildo. Laisvė aukojama tik iš meilės; kitokio savęs išsižadėjimo nesuvokiu. Tai nėra tiesiog žodžių žaismas. Kai laisva valia***

***aukojamės, kiekvieną tarnavimo
akimirką laisvę atnaujina meilę.
Taigi atsinaujinti reiškia nuolat
būti jaunam, kilniam, turėti
aukštų idealų ir mokėti
aukotis***“[25]. Taigi, klusnumas
Dievui yra ne tik laisvas, bet ir
išlaisvinantis veiksmas.

„Aš turiu valgyti maisto, kurio jūs
nežinote“, – sako Jėzus apaštalams. –
„Mano maistas – vykdyti valią to,
kuris mane siuntė, ir baigti jo darbą“
(Jn 4, 32–34). Klusnumas Tėvui yra
Jėzaus maistas, teikiantis jam
stiprybę. Taip pat ir mums: būti
Jėzaus mokiniiais, kaip mokė šv. Jonas
Paulius II, tai „priglusti prie paties
Jėzaus asmens, dalytis jo gyvenimu ir
misija, dalyvauti jo savanoriškame ir
meilės kupiname klusnume Tėvo
valiai“[26].

Benediktas XVI apmąsto glaudų
laisvės ir atsidavimo ryšį: „Klusnume
Tėvui Jėzus įgyvendina savo laisvę

kaip sąmoningą, meile grįstą pasirinkimą. Kas laisvesnis už Tą, kuris yra Visagalis? Tačiau Jis neįgyvendino savo laisvės kaip savivalės ar primetimo. Įgyvendino ją kaip tarnystę. Tuo būdu „pripildė“ laisvę prasmės, kuri priešingu atveju būtų tik „tuščia“ galimybė ką nors daryti ar nedaryti. Laisvė, kaip pats žmogaus gyvenimas, įgyja prasmę per meilę. (...) Todėl krikščioniška laisvė jokių būdu nėra savivalė; tai Kristaus sekimas save dovanojant, iki pat Kryžiaus aukos. Gali atrodyti paradoksalu, bet Viešpaties gyvenime aukščiausias laisvės pasiekta ant Kryžiaus, meilės viršūnės. Kai Kalvarijoje Jam šaukia: „Jei esi Dievo Sūnus, nuženk nuo kryžiaus“, Jis parodo Sūnaus laisvę būtent likdamas ant savo mirties įrankio, kad iki galo įvykdytų gailestingąją Tėvo valią“[27].

„Tu mane suvedžiojai, Viešpatie, aš leidausi suvedžiojamas. Tu buvai

stipresnis už mane, – tu nugalėjai“ (Jer 20, 7). Kokia plati jausmų gama išsiskleidžia šioje pranašo Jeremijo maldoje! Priimti savo pašaukimą kaip Dievo dovaną, o ne tiesiog pareigų sąrašą, netgi tada, kai kenčiame, taip pat yra dvasios laisvės apraiška. Koks išlaisvinantis yra žinojimas, kad Dievas mus myli tokius, kokie esame, ir prašo mūsų, visų pirma, leistis būti Jo mylimiems.

8. Dvasios laisvė yra ir neprisirišimas prie tariamų pareigų, kurių nėra; gebėjimas atsisakyti ar lanksčiai keisti daugelį gyvenimo detalių, kurios priklauso nuo mūsų laisvos iniciatyvos. Kaip prieš dvidešimt metų mums rašė tėvas Javieras: „Be abejo, yra privalomų darbų; ir tokių, kurie savo konkrečia išraiška tokie nėra. Vis dėlto, tiek pirmuoju, tiek antruoju atveju turime stengtis laisvai ir atsakingai įvykdyti aukščiausią meilės Dievui įsakymą.

Taip būsimė laisvi ir paklusnūs tuo pačiu metu“[28].

Dievo Darbe visada privalome išsaugoti pasitikėjimo ir laisvės aplinką, kuri skatina tinkamas asmeniui išsakyti tai, kas mus neramina, aptarti, ko nesuprantame, arba kas, mūsų nuomone, turėtų būti pagerinta. Tuo pačiu, šis pasitikėjimas reikalauja ištikimybės ir kantrybės, kad su giedra ir gera nuotaika priimtume žmogišką ribotumą, nemalonus situacijas ir pan. Toks nusistatymas būdingas geram vaikui, kuris, gyvendamas laisve, saugo gėrius, svarbesnius už savo požiūrį (net jeigu ir būtų įsitikinęs savo teisumu) – šeimos vienybę ir ramybę, kurios yra neįkainojamos. Kita vertus, „**kai mūsų idėjos mus atskiria nuo kitų, kai skatina laužyti bendrystę, vienybę su savo broliais, tai aiškus ženklas, kad veikiamo ne pagal Dievo dvasią**“[29].

Nors kai kurios situacijos mus priverčia kentėti, dažnai jomis pasinaudoja Dievas, kad susitapatintume su Jėzumi. Kaip rašoma laiške žydams, Jis „savo kentėjimuose išmoko klusnumo“ (Žyd 5, 8) ir „visiems, kurie jo klauso“, atnešė „amžinąjį išganymą“ (5, 9) – atnešė mums Dievo vaikų laisvę. Priimti žmogiškus silpnumus, kurių visi turime, stengiantis juos kiek įmanoma įveikti, irgi yra dvasios laisvės apraiška ir šaltinis. Pažvelkime į liūdną vyresniojo palyginimo sūnaus nusistatymą (Lk 15, 25–30): ima kaltinti tėvą dalykais, kuriuos kupinas kartėlio kaupė savo širdyje ir net negeba dalintis šeimos džiaugsmu. Jo laisvė darėsi vis siauresnė ir savanaudiškesnė, netinkama mylėti ir suprasti, kad „visa, kas mano, yra tavo“ (Lk 15, 31). Gyveno savo namuose, bet nebuvo laisvas, nes savo širdį laikė nuošalyje.

Kita vertus, kokia graži moabitės Rutos istorija, kurioje laisvė ir atsidavimas įsišaknija giliame priklausymo šeimai suvokime. Jaudina šios moters atsakymas į uošvės raginimą pradėti gyvenimą iš naujo atskirai: „Neversk manęs palikti tave ir pasitraukti nuo tavęs, nes kur eisi tu, tenai eisiu ir aš, kur būsi tu, tenai būsiu ir aš! Tavo tauta bus mano tauta, o tavo Dievas bus mano Dievas! Kur mirsi tu, tenai mirsiu ir aš ir ten būsiu palaidota“ (Rut 1, 16–17).

Pagaliau, žvelgiant į Švenčiausiąją Mergelelę tampa dar aiškiau, kad laisvė išsiskleidžia ištikimybės kupiname atsidavime.

„Apsvarstykite didingą akimirką, kai arkangelas šv. Gabrielius praneša Švenčiausiajai Mergelei Aukščiausiojo ketinimą. Mūsų Motina, tai išgirdusi, paklausia, kad geriau suprastų, ko Viešpats jos prašo, ir iškart nuskamba

tvirtas atsakymas: fiat – tebūna man, kaip tu pasakei! – tai tikriausios laisvės vaisius – pasirinkti Dievą“[30].

Ugdyti ir vadovauti laisviems asmenims

Asmeninis dvasinis vadovavimas, svarbi ugdymo dalis, turi visada pasižymėti pagarba laisvei ir siekti ugdyti asmenis, kurie jaustųsi „***laisvi lyg paukščiai***“[31]. Plėtodamas šią mintį, šv. Josemaria rašė apie tuos, kurie išklauso savo brolių ir seserų asmeninius pokalbius: „***Dvasios vadovo įgaliojimai nėra valdžia. Visada palikite sieloms plačią dvasios laisvę. Apmąstykite tai, ką tiek kartų esu jums kalbėjęs: „nes man norisi“ – man atrodo, kad tai iš visų antgamtiškiausia priežastis. Dvasios vadovo užduotis – padėti sieloms norėti, kad jas trauktų vykdyti Dievo valią. Neįsakinėkite –***

patarkite“[32]. Dvasinio vadovavimo patarimai, kurie duodami sekant Šventosios Dvasios įkvėpimu kiekvienai sielai, turėtų pagelbėti laisvai ir atsakingai stoti Dievo ir savo pareigų akivaizdoje, nes „***Dievas nesikartoja kurdamas sielas. Kiekvienas yra toks, koks yra, ir būtina veikti pagal tai, koki kiekvieną Dievas sutvėrė ir kaip Dievas veda***“[33].

Paprastai patarimą gali lydėti ir meilus paraginimas, padedantis įsitikinti, kad visada verta stengtis būti ištikimais iš meilės, laisvai. Kartais dvasiniame vadovavime teks aiškiai, bet visada meiliai ir atsargiai, duoti „reiklų patarimą“, primenant prievolę įvykdyti pareigą. Žinoma, tokio patarimo privalomumo pagrindas yra ne pats patarimas, o primenama pareiga. Kai sieja abipusis pasitikėjimas, taip kalbėtis galima ir būtina, o gavusysis įspėjimą jaus dėkingumą, supras, kad šis

gestas yra vyresniojo brolio tvirtumo ir meilumo apraiška.

11. Be sau būdingų reikalavimų, visą gyvenimą trunkantis ugdymas turėtų atverti vis naujas perspektyvas. Ir priešingai, jeigu ugdymą susiaurintume tiki iki kitiems ir sau skirtų reikalavimų, rizikuotume apsiriboti vien tik savo bejėgyste, trūkumais ir silpnybėmis, taip užmiršdami visų svarbiausia – Dievo meilę mums.

Tęsiant šią mintį, prisiminkime, kaip šv. Josemaria mokė, kad „**Dievo Darbe esame dideli laisvės draugai, taip pat ir kalbant apie vidinį gyvenimą: neprisirišame nei prie schemų, nei prie metodų. (...) Yra –privalo būti – plati erdvė pasirinkti, taip pat ir dvasiniame gyvenime**“[\[34\]](#). Todėl nuoširdumas dvasiniame vadovavime, kuris skatina laisvai atverti sielą patarimui, taip pat skatina imtis

asmeninės iniciatyvos, laisvai išreikšti, kokius matome galimus vidinės kovos laukus, kad kaskart vis labiau susitapatintume su Jėzumi Kristumi.

Todėl ugdymas, visiems perduodant tą pačią dvasią, ne vienodina, o vienija. Šv. Josemaria tai perteikė metafora, sakydamas, kad Dievo Darbe „**keliu galima žengti įvairiais būdais. Galima eiti dešine, kaire, zigzagu, pėsčiomis, arkliu. Yra šimtas tūkstančių būdų eiti dieviško pašaukimo keliu. Atsižvelgiant į aplinkybes, kiekvienas privalės pasirinkti vieną iš šių būdų dėl to, kad taip lieps paties sąžinė. Vienintelis svarbus dalykas – neišklysti iš kelio**“[\[35\]](#). Dievo Darbo dvasia, kaip ir Evangelija, yra ne našta mūsų būčiai, o jos gyvybingumo šaltinis – tai grūdas, kuriam skirta augti kiekvieno žemėje.

12. Be to, svarbus ugdymo uždavinys yra vengti, kad polinkis į perdėtą saugumą ar apskaičiavimą neapribotų sielos, neleistų susitelkti vien į save. „**Sutikusieji Kristų negali užsisklęsti savo aplinkoje; liūdna būtų dėl tokio ribotumo! Jie turi išsiskleisti lyg vėduoklė, kad galėtų pasiekti visas sielas**“[36]. Todėl itin svarbu gyventi be baimės apsirikti, be baimės nepateisinti lūkesčių, be nepalankios aplinkos baimės; ir su antgamtišku požiūriu atsakingai ir ryžtingai veikti savo visuomeninėje ir profesinėje aplinkoje.

Taigi meilė laisvei pasireiškia ir spontaniškumu bei iniciatyva apaštalavime, taip pat ir imantis konkrečių apaštalinių uždavinių. Visada svarbu prisiminti, kad „**mūsų apaštalavimas yra, visų pirma, kiekvieno asmeninis apaštalavimas**“[37]. Tai taikoma ir vadovams, apaštalinių iniciatyvų

skatinimo lygmenyje: „**Niekada nenorėjau jūsų surišti, priešingai, rūpinausi, kad veiktumėte su plačia laisve. Savo apaštalinėje veikloje turite būti kupini iniciatyvos, labai plačiose ribose, kurias ženklina mūsų dvasia, kad atrastumėte – kiekvienoje vietoje, kiekvienoje aplinkoje, kiekvienu laiku – veiklas, kurios labiausiai dera su aplinkybėmis**“[\[38\]](#).

13. Kita svarbi meilės laisvei apraiška matoma pastoraciniame vadovavime, kurį vykdo prelatas su savo vikarais padedami atitinkamų tarybų. Dar kartą su dėkingumu apmąstykime šiuos šv. Josemaria žodžius: „**Viena iš šios laisvės dvasios pasekmių yra ta, kad ugdymo ir valdymo Dievo Darbe pagrindas yra pasitikėjimas (...) Nieko nepasiekama valdymu, kuris grindžiamas nepasitikėjimu. Kita vertus, kiek vaisių atneša su pagarba sieloms duodami**

nurodymai ir ugdymas, lavinant tikrą ir šventą Dievo vaikų laisvę, mokant naudotis asmenine laisve. Ugdyti ir vadovauti – tai mylėti“[39].

Vadovauti su pagarba sieloms – tai, visų pirma, jautriai gerbti sąžinių savitumą, nepainioti valdymo su dvasiniu vadovavimu. Antra, vadovaujantis šia pagarbos logika, nurodymai turėtų būti atskiriami nuo to, kas yra tik kviečiantys paraginimai, patarimai ar pasiūlymai. Trečia, tačiau ne mažiau svarbu, kad valdymas pasižymėtų tokiu pasitikėjimu kitais, kad visada, kiek tik įmanoma, būtų atsižvelgiama į susijusių asmenų nuomonę. Toks vadovų nusistatymas, jų prieinamumas išklaudyti, yra nuostabi apraiška to, kad Dievo Darbas yra šeima.

Taip pat turime teigiamos patirties, kuri susijusi su visiška Dievo Darbe

esančia laisve ekonominiais, politiniais, diskutuotinais teologiniais ir panašiais klausimais. „***Tame, kas nėra tikėjimo dalykas, kiekvienas mąsto ir daro, ką nori, su visiška laisve ir asmenine atsakomybe. O pliuralizmas, kuris logiškai ir sociologiškai kyla iš šio fakto, Dievo Darbui nėra jokia problema. Šis pliuralizmas vėliau yra tinkamos dvasios ženklas***“^[40]. Šis pliuralizmas turi būti mylimas ir puoselėjamas, nors kartais vienam ar kitam gali būti sunku priimti skirtumus. Tas, kuris myli laisvę, įstengia išvelgti teigiamus ir patrauklius aspektus to, ką kiti mąsto ir veikia šiose plačiose srityse.

Kalbant apie valdymo būdą, šv. Josemaria nustatė ir nuolat energingai primindavo kolegialumą, kuris yra dar viena apraiška šios laisvės dvasios, kuri persmelkia Opus Dei gyvenimą: „***Nesuskaičiuojamą galybę kartu jums kartočiau ir***

toliau visą savo gyvenimą kartosiu, kad Dievo Darbe, visuose lygmenyse, reikalauju kolegialaus valdymo, kad niekada nesirastų tironija. Tai – išmintingumo apraiška, nes esant kolegialiam valdymui paprasčiau įsigilinama į klausimus, taikliau ištaisomi apsirikimai, veiksmingiau pagerinami apaštaliniai darbai, taip pat ir tie, kuriems sklandžiai einasi“[41].

Kolegialumas nėra vien tiksliai metodas ar sprendimų priėmimo sistema; tai, visų pirma, dvasia, įsišaknijusi suvokime, kad galime ir turime poreikį gauti iš kitų įžvalgas, informaciją ir pan., kad patikslintume ar netgi pakeistume savo nuomonę. Tuo pačiu, tai skatina gerbti – dar daugiau, skatina puoselėti – kitų laisvę, kad be jokių sunkumų būtų galima išsakyti savo požiūrį.

Gerbti ir ginti laisvę apaštalavime

14. Apaštalavimas kyla iš nuoširdaus troškimo padėti kitiems susitikti su Jėzumi Kristumi arba dar labiau prie Jo priartėti. „**Mūsų nusistatymas sielų atžvilgiu nusakomas šiais Apaštalo žodžiais, kurie yra lyg šauksmas: caritas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu! (1 Kor 16, 24), mano meilė jums visiems Kristuje Jėzuje. Mylėdami tapsite ramybės ir džiaugsmo sėjėjais pasaulyje, mylėdami ir gindami asmeninę sielų laisvę; laisvę, kurią Kristus gerbia ir mums laimėjo (plg. Gal 4, 31)**“[42].

Mylime laisvę, visų pirma, asmenų, kuriems stengiamės padėti priartėti prie Viešpaties per draugystės ir pasitikėjimo apaštalavimą, kurį šv. Josemaria ragina mus įgyvendinti liudijimu ir žodžiu. „**Taip pat ir apaštalavimo veiksmuose; tiksliau, visų pirma apaštalavimo**

***veiksmuose norime išvengti net
menkiausio prievartos šešėlio.
Dievas nori, kad Jam būtų
tarnaujama laisvai, todėl būtų
didelė klaida apaštalaujant
negerbti sąžinių laisvės“[43].***

Tikra draugystė neatsiejama nuo nuoširdžios abipusės meilės, kuri yra tikroji abipusės laisvės ir tarpusavio artumo apsauga. Apaštalavimas nėra lyg draugystės priedas, nes, kaip jums rašiau, „nevykdome apaštalavimo – esame apaštalai!“[44]. Pati draugystė yra apaštalavimas; pati draugystė yra dialogas, kuriame skleidžiamo šviesą ir patys esame apšviečiami; kurioje, iš abipusio pasidalinimo svajonėmis, kyla planai; kurioje džiaugiamės tuo, kas gera, ir palaikome vieni kitus sunkumuose; kurioje mums gera, nes Dievas nori, kad būtume laimingi.

15. Kaip žinote, prozelitizmas, savo pirmine prasme, yra teigiama

tikrovė, tapati misionieriškai Evangelijos sklaidos veiklai[45]. Taip šį žodį visada suprato šv. Josemaria; be jokios neigiamos reikšmės, kurią jis pamažu įgavo pastaruoju laiku. Bet kuriuo atveju, būtina suvokti, kad nepriklausomai nuo mūsų valios kartais žodžiai įgyja atspalvius, priešingus tiems, kuriuos turėjo iš pradžių. Todėl, atsižvelgdami į kontekstą, būkite apdairūs vartodami šį terminą, nes kartais jūsų pašnekovai gali išgirsti visai ką kita nei norėjote pasakyti.

Pagarba kiekvieno laisvei ir jos apsauga pasireikš, jei tik tai įmanoma, dar plačiau, siūlant apmąstyti pašaukimo į Dievo Darbą galimybę. Kiekvienas yra laisvas pasitarti su kuo tik nori ir, visų svarbiausia, visiškai laisvas atpažinti savo galimą pašaukimą ir priimti atitinkamą sprendimą. Šv. Josemaria, komentuodamas smarkius Evangelijos palyginimo žodžius,

compelle intrare – „varu atvaryk“ (Lk 14, 23) – rašo: „**Kadangi kiekvieno asmeninė laisvė yra pamatinis mūsų dvasios bruožas, tas compelle intrare, nes kiekvienas privalote gyventi prozelitizmu, nėra fizinis stumtelėjimas, o šviesos, doktrinos apstybė; dvasinis paskatinimas savo malda ir darbu, kuris yra tikras doktrinos liudijimas; gausiu pasiaukojimu, kurį turite atnašauti; šypsena lūpose, nes esate Dievo vaikai – įvaikystė, kuri pripildo giedros laimės, net jei jūsų gyvenime kartais ir netrūktų sunkumų – kurią kiti mato ir pavydi. Prie viso to pridėjus jūsų mandagumą ir žmogišką žavesį, žinosime, ką reiškia compelle intrare**“[\[46\]](#). Kaip akivaizdu, kad Dievo Darbas auga ir visada turi augti laisvėje, ryžtingai ir su paprastumu atskleisdamas neeilinį gyvenimo su Dievu grožį.

16. *Veritas liberabit vos* (Jn 8, 32). Visi išlaisvinimo pažadai, sekantys vienas po kito amžiais, yra patikimi tiek, kiek kyla iš Tiesos apie Dievą ir žmogų; Tiesa, kuri yra konkretus Asmuo: Jėzus – Kelias, Tiesa ir Gyvenimas (plg. Jn 14, 6). „Todėl Kristus ir šiandien, po dviejų tūkstantmečių, atsistoja mūsų tarpe kaip Tasai, kuris atneša žmogui laisvę, besiremiančią tiesa, kuris išlaisvina žmogų nuo to, kas tą laisvę riboja, sumažina ir laužo iš pat šaknų žmogaus dvasioje, jo širdyje, jo sąžinėje“[47].

Dievas mums suteikė laisvę visiems laikams: ši dovana nėra kažkas laikino, skirta tik gyvenimui šioje žemėje. Laisvė, kaip ir meilė, „niekada nesibaigia“ (1 Kor 13,8), išlieka Danguje. Mūsų kelias ten yra būtent kelias į Dievo vaikų garbės laisvę, *in libertatem gloriae filiorum*

Dei (Rom 8, 21). Danguje laisvė ne tik neišnyks, bet ir pasieks savo pilnatvę susiliedama su Dievo meile. „**Didi Meilė laukia tavęs Danguje, be išdavysčių, be apgaulių: visa meilė, visas grožis, visa didybė, visas žinojimas...! Ir be perviršiaus, tave pasotins nepasotindama**“[\[48\]](#). Jei esame ištikimi, per Dievo gailestingumą, Danguje būsimė visiškai laisvi meilės pilnatvė.

Su visa meile jus laimina

jūsų Tėvas

Fernando

Roma, 2018 m. sausio 9 d., šv.

Josemaria gimimo metinės

.....

[\[1\]](#) Šv. Josemaria, Laiškas, 1954 m. gegužės 31 d., n. 22.

[2] Popiežius Pranciškus, Ap. par. *Evangelii gaudium*, 2013 m. lapkičio 24 d., n. 170

[3] Šv. Josemaria, Laiškas, 1965 m. spalio 24 d., n. 3.

[4] Benediktas XVI, Enc. *Spe salvi*, 2007 m. lapkričio 30 d., n. 24

[5] Ibid.

[6] Šv. Josemaria, *Kristus eina pro šalį*, n. 129

[7] Šv. Josemaria, *Dievo bičiuliai*, n. 25.

[8] Šv. Josemaria, *Kryžiaus kelias*, X stotis.

[9] Šv. Josemaria, *Dievo bičiuliai*, n. 26.

[10] Ibid.

[11] Plg. šv. Augustinas, *Išpažinimai*, III, 6, 11.

[12] Šv. Josemaria, *Dievo bičiuliai*, n. 27.

[13] Popiežius Pranciškus, Pamokslas, 2014 m. rugpjūčio 15 d.

[14] Benediktas XVI, enc. *Caritas in veritate*, n. 68.

[15] Šv. Augustinas, *In Epist. Ioan. ad Parthos*, VII, 8.

[16] Šv. Josemaria, *Dievo bičiuliai*, n. 30.

[17] Šv. Tomas Akvinietis, *In III Sent.*, d. 29, q. un., a. 8, q1a. 3 s.c. 1.

[18] Kristus eina pro šalį, n. 17.

[19] Šv. Josemaria, Laiškas, 1954 m. gegužės 31 d., n. 22.

[20] Popiežius Pranciškus, Pamokslas, 2013 m. gegužės 31 d.

[21] Šv. Josemaria, Laiškas, 1947 m. gruodžio 29 d., n. 106.

[22] Šv. Josemaria, Užrašai iš meditacijos, 1963 m. balandžio 28 d.

[23] Šv. Augustinas, *Išpažinimai*, XIII, 9, 10.

[24] Ibid.

[25] *Dievo bičiuliai*, n. 31.

[26] Šv. Jonas Paulius II, Enc. *Veritatis splendor*, 1993 m. rugpjūčio 6 d., n. 19

[27] Benediktas XVI, Kalba per Viešpaties Angelo maldą, 2007 m. liepos 1 d.

[28] Javieras Echevarria, Pastoracinis laiškas, 1997 m. vasario 14 d., n. 15.

[29] *Kristus eina pro šalį* n. 17.

[30] *Dievo bičiuliai*, n. 25.

[31] Šv. Josemaria, Laiškas, 1951 m. rugsėjo 14 d., n. 38.

[32] Šv. Josemaria, Laiškas, 1956 m. rugpjūčio 8 d., n. 38.

[33] Ibid.

[34] Šv. Josemaria, Laiškas, 1957 m. rugsėjo 29 d., n. 70.

[35] Šv. Josemaria, Laiškas, 1945 m. vasario 2 d., n. 19.

[36] Šv. Josemaria, *Vaga*, n. 193.

[37] Šv. Josemaria, Laiškas, 1939 m. spalio 2 d., n. 10.

[38] Šv. Josemaria, Laiškas, 1942 m. spalio 24 d., n. 46.

[39] Šv. Josemaria, Laiškas, 1945 m. gegužės 6 d., n. 39.

[40] Šv. Josemaria, *Pokalbiai*, n. 98.

[41] Šv. Josemaria, Laiškas, 1951 m. gruodžio 24 d., n. 5.

[42] Šv. Josemaria, Laiškas, 1933 m. liepos 16 d., n. 3.

[43] Šv. Josemaria, Laiškas, 1932 m. sausio 9 d., n. 66.

[44] Pastoracinis laiškas, 2017 m. vasario 14 d., n. 9.

[45] Plg. Tikėjimo doktrinos kongregacija, Doktrinis paaiškinimas dėl kai kurių evangelizacijos aspektų, 2007 m. gruodžio 3 d., n. 12 ir 49 išnaša.

[46] Šv. Josemaria, Laiškas, 1942 m. spalio 24 d., n. 9.

[47] Šv. Jonas Paulius II, Enc. Redemptor hominis, 1979 m. kovo 4 d., n. 12.

[48] Šv. Josemaria, *Kalvė*, n. 955.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/lt-lt/article/prelato-
laiskas-apie-laisve/](https://dev.opusdei.org/lt-lt/article/prelato-laiskas-apie-laisve/) (2025-08-05)